

בית המשפט העליון

תקציר פסק הדין בהליכי הבחירות

א"ב 852/20 ח"כ אופיר כץ נ' ח"כ היבא יזבק; ע"ב 922/20 רשימת "משפט צדק, לרפורמה במערכת המשפט ולשחרור יגאל עמיר" נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23

בית המשפט העליון נתן היום את פסק הדין בהליכי האישור והערעור על החלטות ועדת הבחירות המרכזית בעניין פסילת מועמדים ורשימות מהשתתפות בבחירות לכנסת ה-23. בית המשפט (בדעת רוב של השופטים ע' פוגלמן; י' עמית; ד' ברק-ארז; מ' מזוז ו-ע' ברוך כנגד דעתם החולקת של הנשיאה א' חיות והשופטים נ' סולברג; ד' מינץ ו-י' אלרון) לא אישר את החלטת ועדת הבחירות לפסול את חברת הכנסת היבא יזבק ממפלגת בל"ד המתמודדת במסגרת הרשימה המשותפת.

הדיון התמקד בעילת הפסילה המנויה בסעיף 7א(א)(3) לחוק יסוד: הכנסת, הקובע כי ניתן למנוע ממועמד מלהתמודד בבחירות לכנסת אם יש במעשיו או בהתבטאויותיו משום "תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל". מבקשי הפסילה התייחסו בהקשר זה למספר ראיות ובראשן שתי הראיות הבאות:

(א) פוסט ששיתפה יזבק בשנת 2015 עם תמונתו של המחבל סמיר קונטאר, אשר השתתף בפיגוע בנהריה ב-1979 רצה את דני הרן ורוצץ את גולגלתה של בתו בת הארבע, עינת הרן. התמונה שותפה לאחר מותו של המחבל בסוריה, ועל גביה נכתב "השהיד המוג'אהד סמיר קונטאר" וכן "לא שבתי מפלסטיין אלא כדי לחזור אל פלסטיין";

(ב) פוסט ששיתפה יזבק בשנת 2013 עם תמונתה של המחבלת דלאל מוגרבי, אשר הנהיגה את חוליית המחבלים שביצעה את הפיגוע בכביש החוף בשנת 1978, שבו נרצחו 35 ישראלים ובהם 12 ילדים. יזבק הוסיפה לתמונתה של המחבלת מוגרבי את המילים "דלאל מוגרבי חיה 20 שנים ועשתה את כל זה. יבורכו נשות ההתנגדות".

היועץ המשפטי לממשלה סבר כי יזבק התקרבה עד מאוד "לקו האסור שהחוצה אותו מנוע מלהתמודד בבחירות לכנסת" שכן הראיות שהוצגו, ובעיקר השיתופים בעניין קונטאר ומוגרבי, חמורות ועשויה להשתמע מהן הזדהות ותמיכה

במחבלים אשר ביצעו מעשי רצח נתעבים. היועץ הדגיש כי אלמלא ההסברים וההבהרות שפורטו בתצהירה של יזבק ואלמלא הספק שהתעורר אצלו בעקבות הסברים אלה הנוקף לזכותה, היה בראיות שהוצגו כדי לבסס מסה קריטית המצדיקה את מניעת התמודדותה של יזבק לכנסת ה-23.

שופטי הרוב קבעו כי בנסיבות העניין בהינתן הכמות המעטה של הראיות המהותיות; חלוף הזמן; היעדר ביסוס בדבר פעולה חוזרת ונשנית ובעיקר נוכח הבהרותיה והצהרותיה של יזבק המגובות בתצהירים אישיים וכן בהבעת חרטה מצידה ביחס לחלק מהפרסומים – לא הצטברה בעניינה "מסה קריטית" של ראיות ברורות, חד משמעיות ומשכנעות המצדיקות את פסילתה לפי אמות המידה שנקבעו בהלכה הפסוקה. כמו כן נקבע כי לא הובאה כל הוכחה שהפרסומים האמורים הם חלק מהמאפיינים הדומיננטיים של פעילותה של יזבק ושל שאיפותיה או כי יזבק פעלה או פועלת למימוש המטרה הפסולה שבגינה התבקשה פסילתה.

שופטי הרוב הדגישו כי אם מתעורר ספק בבחינת חומר הראיות עליו לפעול לטובת הרשימה או המועמד וזאת נוכח מעמדה הרם של הזכות לבחור ולהיבחר ובהינתן אמות המידה המחמירות שנקבעו לאורך השנים בפסיקתו של בית המשפט העליון שלפיהן מניעת השתתפות של מועמד בבחירות לבית המחוקקים תישמר למקרים חריגים שבחריגים. עוד נקבע כי יש ליתן משקל משמעותי להצהרותיה של יזבק, כפי שנעשה בעבר בעניינם של מועמדים אחרים מכל קצות הקשת הפוליטית ולכך שיזבק הצהירה ושבה והצהירה באמצעים שונים כי היא מתנגדת לכל אלימות "מכל סוג נגד אף אדם בין אם הוא במדים או לא במדים". בהקשר זה נקבע כי גם אם חלק מן ההבהרות של יזבק היו דחוקות, בלשון המעטה, וגם אם קיים בהן אלמנט מסוים של התרסה או ביטול אין די בכך כדי להפריכן בכללותן ולרוקנן מתוכן. שופטי הרוב ציינו בהקשר זה כי בכל הנוגע לפוסט בעניינה של המחבלת מוגרבי יש לייחס משקל לעובדה כי בתצהירה ציינה יזבק שמדובר בהתנסחות שגויה ובעייתית וכי כיום הייתה מתנסחת אחרת ואף מחקה את הפרסום. שופטי הרוב הדגישו כי אין בתוצאה שאליה הגיעו כדי לגרוע משאט הנפש שמעוררות התבטאויותיה של יזבק ועם זאת ציינו כי שאט נפש אינה עילה לפסילתם של רשימות או מועמדים מלהתמודד לכנסת וגם להיפך.

דעת המיעוט סברה מנגד כי הראיות שפורטו בעניינה של יזבק אינן משתמעות לשתי פנים והן מלמדות על תמיכה בפעולות טרור, מהקשות ומהמחרידות שבוצעו נגד מדינת ישראל. על כן, כך סברה דעת המיעוט, מדובר באחד המקרים החריגים והקיצוניים אשר בו די בראיות שהוצגו כדי לגבש "מסה קריטית" של ראיות משכנעות, ברורות וחד-משמעיות המעידות על תמיכתה של יזבק במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל. אשר להסברים ולהבהרות שנתנה יזבק, סברו שופטי המיעוט כי ההבהרות שניתנו בכל הנוגע לראיות המרכזיות שהוצגו הן חמורות ומטרידות לא פחות מהפרסומים עצמם. כך, בעניין הפרסום הנוגע לקונטאר נקבע כי ההבהרות שניתנו הן בבחינת מעט מדי, מאוחר מדי ובלתי משכנע בעליל ובעניין הפרסום הנוגע למוגרבי, נקבע כי בהינתן חומרתו הרבה של הפרסום ומשמעותיותו, תמוהה מאוד העובדה שיזבק בחרה למקד את האמירה בדבר השגיאה והבעייתיות שבאותו פרסום ב"התנסחות בלבד". שופטי המיעוט הדגישו כי משיזבק לא התנערה ולא חזרה בה גם בשלב זה מעצם הצגתה של מוגרבי כ"דמות מופת" ותיארה אותה בתצהירה כמי ש"נהפכה לחלק מהנרטיב ההיסטורי של העם הפלסטיני, העם שלי", אין בהסברים וההבהרות שניתנו על ידה כדי להקים ולו ספק שהיא מזדהה עם מוגרבי ותומכת במעשיה שאינם אלא מאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל.

שכל ישר, מוסר בסיסי, חוק ומשפט, מורים כולם כאחד, כך סברו שופטי המיעוט, כי מי שמעלה על ראש שמחתו את הארכי טרוריסט סמיר קונטאר, את המחבלת דלאל מוגרבי ודומיהם, לא יכירנו מקומו בכנסת ישראל.

הערעור בכל הנוגע למועמדותה של רשימת "משפט צדק" התקבל פה אחד תוך אימוץ חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה כי לא קמה עילה המצדיקה לפסול את הרשימה מהתמודדות בבחירות לכנסת ה-23 על פי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת. נפסק כי אף שהתבטאויותיה של טרימבולר העומדת בראש הרשימה כמו גם מטרותיה המוצהרות, מקוממות ומעוררות שאט נפש, הרי ששאט נפש לחוד ועילת פסילה מהתמודדות בבחירות לכנסת – לחוד.